

Öncelikle devlet kurulmaz, oluşur. Devlet kurma girişimleri, ya oluşan ya da oluşmuş bulunan bir devleti ele geçirme ya da biçimlendirme girişimleridir.

Devleti ele geçirme ya da biçimlendirme girişimleri kuşkusuz devleti etkiler; ancak, ne olmayanın oluşmasını, ne de niyetlenen sonuca ulaşılmasını sağlar. Niyetlenilen sonuca hiç ulaşılmasa bile, çoğu kez, gerçekleşen sonucun niyetlenen olduğu yönündeki bir düşünce sonradan ussallaştırılır.

Devletin varlık koşulu öncelikle insanların yaşamlarını sürdürebilmek için gerekli olandan fazlasını üretiyor olmalarıdır.¹ Devletin yokluğunda fazla ürün bulunuyorsa, bu fazlanın onu üretenlerin elinde toplanması, onu üretenler tarafından kullanılması gerekmez. Fazlayı üretenler aynı güçte, aynı etkileycilikte, aynı akılda olmaz. Fazla üretiminde katkıda bulunanın değil, duruma göre daha güçlü olanın ya da daha etkileyici olanın ya da daha akıllı olanın eline geçer. Bir yandan içeriden, yani üretenler arasından fazlaya el koyanlar çıkabileceği gibi, diğer yandan dışarıdan onu yağmalayanlar çıkacaktır. Doğal engellerle dışarıdan yalıtılmış bir bölgede, etkileyciliğini kullanarak fazlayı elinde yoğunlaştıranlar çıkabileceği düşünülse de, fazla ilke olarak güçlünün, zor kullananın elinde toplanır.

Sadece fazlanın oluşmasıyla ya da birilerinin elinde toplanması ile devlet ortaya çıkmaz. Devlet fazla için savaşım ile başlar ve sürer. Bir devletin ortaya çıkışıyla ilgi en basit kurgu yağmalamadan vergiye geçiştir. Devletin bulunmadığı bir durumda fazlanın üretimi düzenliyse, yağmalamalar da düzenli hale gelir. Yağmalama sırasında yağmalanan insanlar ve çevreleri de zarar görür; yağmalamaların zararı yağmacının elde ettiklerinden fazladır. Üretilen fazla, düzenli olarak yağmacılara yağmalamadan önce verilirse, en azından bu ek zararlar ortadan kalkar. Böylece devletin ortaya çıkma koşulu olmuş olur. Yağmacı eşkiya, yağmalamayı bırakıp devlet olur.

Devletin varoluş nedeni devlete tabi olanlardan olabildiğince çok fazlanın soğrulmasını sağlamasıdır. Bununla bağlantılı olarak her devletin üç temel işlevi bulunur. Birincisi

savunmadır: Dışarıdan gelecek müdahalelere karşı fazlanın ve üretiminin savunulması. İkincisi zaptiyedir: Fazlanın soğrulmasına içeriden gelecek direnişe karşı halkı zapt altında tutma. Üçüncüsü maliyedir: Fazlanın hesaplanması, toplanması ve fiili olarak saklanması. En basitinden en karmaşığına tüm devletler bu işlevleri yerine getirmek durumundadır.

[devamı>>>](#)

¹Yaşamı sürdürebilmek için gerekli olandan fazlasına «artık», «artık ürün» de denir. Burada «fazla»yı kullanacağım.